

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Oddělení ruského jazyka a literatury

Bakalářská práce

Průvodce po středočeských hradech a zámcích

Autorka:	Lucie Dvořáková
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.
Obor:	Ruský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod
Rok:	2010

Oddělení ruského jazyka a literatury

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice

Průvodce po středočeských hradech a zámcích

Bakalářská práce slouží jako informativní průvodce po vybraných středočeských hradech a zámcích.

Jednotlivé kapitoly jsou soustředěny na všeobecné informace, historii včetně všech majitelů dané usedlosti, prohlídkové okruhy s uvedením ceny, nejznámější pověsti vztahující se k danému objektu a filmy, které zde byly natáčeny.

Práce je doplněna fotografiemi a obrazovou dokumentací.

Vedoucí práce: PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Section of Russian language and literature

Pedagogical Fakulty, University of Southern Bohemia, České Budějovice

Guide to chateaux and castles in Central Bohemia

This bachelor thesis serves as informative guide to selected chateaux and castles in Central Bohemia.

Individual chapters are concentrated on general information, history including all owners of the manor, sightseeing tours stating the price, the best known legends in relation to the object and movies that were filmed there.

The thesis also includes photographs and picture.

Work leader: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Průvodce po středočeských hradech a zámcích vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

České Budějovice 21. dubna 2010

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji paní doc. PaedDr. Zdeňce Matyušové, Ph.D. za její odborné vedení, konzultace a pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	8
1. Konopiště	9
1.1. Všeobecné informace.....	9
1.2. Prohlídky.....	10
1.2.1. Hlavní prohlídkové okruhy	10
1.2.2. Doplnkové prohlídkové okruhy	12
1.3. Historie.....	14
1.4. Zámek a panství Konopiště za Františka Ferdinanda	16
1.5. Pověst.....	19
1.6. Zajímavosti	20
2. Dobříš.....	21
2.1. Všeobecné informace.....	21
2.2. Prohlídky.....	22
2.3. Historie.....	23
2.4. Pověst.....	24
2.5. Zajímavosti	25
3. Kokořín	26
3.1. Všeobecné informace.....	26
3.2. Prohlídky.....	27
3.3. Historie.....	27
3.4. Pověst.....	28
3.5. Zajímavosti	30
4. Točnick	31

4.1. Všeobecné informace.....	31
4.2. Prohlídky.....	32
4.3. Historie.....	34
4.4. Pověst.....	35
4.5. Zajímavosti	37
5. Křivoklát	38
5.1. Všeobecné informace.....	38
5.2. Prohlídky.....	39
5.3. Historie.....	42
5.4. Pověst.....	44
5.5. Zajímavosti	46
Závěr	48
Резюме.....	50
Bibliografie	53
Přílohy.....	56

Úvod

V České republice se nachází mnoho historických památek, na které se sjíždí tisíce turistů jak tuzemských, tak i zahraničních. Právě proto jsem si vybrala hrady a zámky. Vzhledem k tomu, že bydlím nedaleko Prahy, hlavního města České republiky, jsem bez rozmýšlení zvolila můj rodný kraj, tedy Středočeský.

Cílem bakalářské práce je vypracování informativního průvodce po vybraných středočeských hradech a zámcích.

I přesto, že se v kraji, zcela obklopujícím Prahu, nachází 12 okresů a v každém z nich nalezneme množství krásných a důležitých hradů a zámků, zvolila jsem si pouze 5 z nich. Jedná se o ty, které jsou mi nejbližší.

Bakalářská práce se věnuje především historii, kterou má každý objekt velice bohatou a nejznámějším pověstem, které zaujmou a fascinují všechny návštěvníky. V práci nejsou opomenuty ani všeobecné informace o otvíracích dobách, cenách vstupného a poloze. Popsány jsou také prohlídkové okruhy a v neposlední řadě výčet filmů, které se v objektech natáčely.

1. Konopiště

Romantický zámek s jedinečnými sbírkami, na 330m vysokém vrchu na okraji rozsáhlého parku 2 kilometry od Benešova.

Zámek Konopiště patří k nejnavštěvovanějším zámkům v České republice.

1.1. Všeobecné informace

Poloha

Okres Benešov , Středočeský kraj

Majitel

Národní památkový ústav,

územní odborné pracoviště středních Čech v Praze,

správa státního zámku KONOPIŠTĚ

Otevírací doba

Prohlídkové okruhy

Měsíc	Den	Čas	
		všední den	víkend
Prosinec - březen	zavřeno		
Duben	denně (mimo PO)	9 - 15 hod	9 - 16 hod
Květen - srpen	denně (mimo PO)	9 - 17 hod	
Září	denně (mimo PO)	9 - 16 hod	9 - 17 hod
Říjen	denně (mimo PO)	9 - 15 hod	9 - 16 hod
Listopad (uzavřen 3. okruh)	denně (mimo PO)	9 - 15 hod	

Střelnice, muzeum sv. Jiří, výstava, skleníky

Měsíc	Den	Čas	
		všední den	víkend
Prosinec - březen	zavřeno		
Duben	víkendy a svátky	10 - 16 hod	
Květen - srpen	denně (mimo PO)	10 - 17 hod	
Září	denně (mimo PO)	10 - 16 hod	10 - 17 hod
Říjen	víkendy a svátky	10 - 15 hod	10 - 16 hod
Listopad	zavřeno		

Kontakt

Adresa:

Konopiště 1

256 01 Benešov

Telefon:

317 721 366, 602 349 068

e-mail:

konopiste@stc.npu.cz

Internetové stránky:

www.zamek-konopiste.cz

1.2. Prohlídky

1.2.1. Hlavní prohlídkové okruhy

I. prohlídková trasa – salony jižního křídla zámku

- délka prohlídky: cca 50 – 55 minut
- reprezentační a hostinské pokoje, umístěné v 1. patře jižního křídla zámku, ve kterých je instalováno množství dobového nábytku, historických obrazů a porcelánu
- prohlídku zahájíme v lovecké chodbě s trofejemi zvěře, ulovené arcivévodou Františkem Ferdinandem
- růžový, sloupový a přijímací salon, velká slavnostní jídelna (sloužila k reprezentaci) s nástrovní freskou ze začátku 18. století od plzeňského malíře Julia Luxe, přípravna
- apartmány, které obývali v roce 1914 německý císař Vilém II a jeho pobočník admirál Alfréd Tirpitz
- koupěna z roku 1900

II. prohlídková trasa – salony severního křídla zámku

- délka prohlídky: cca 55 – 60 minut
- nejstarší prostory zámku s gotickými a renesančními klenbami v kapli sv. Huberta a tzv. Kronprinci.
- apartmá (společenský salon, pracovna a ložnice)
- místnost zvaná alkovna
- kaple
- chodby s dobovými skříněmi, ve kterých jsou instalovány zbraně
- zbrojnice (3. patro)
- osobní výtah arcivévody v malé lovecké chodbě
- knihovna
- kuřácký salon.

III. prohlídková trasa – soukromé pokoje Františka Ferdinanda

- délka prohlídky: 60 – 70 minut
- Ve 3. patře zámku byly zpřístupněny v roce 1994 a instalovány podle dobové fotodokumentace a inventárních seznamů tak, jak byly zařízeny v době, kdy na zámku žil František Ferdinand d'Este. Dozvíme se také o historii rodu Habsburků a životních osudech Františka Ferdinanda a jeho rodiny.
- Loveckou chodbou a tzv. ostrými schody se dostaneme do chodby s obrazy ze 17. století, představující významné historické osobnosti. Mládenecké apartmá Františka Ferdinanda sestává z pracovny, ložnice, šatny, toalety a koupelny. O lovecké vášni František Ferdinand vypovídají interiéry parůžkového salonu a věžičky, které jsou plné srnčích a kamzičích parůžků.
- Rodina se scházela v soukromé jídelně. Růžový salon sloužil manželce Františka Ferdinanda, Žofii Hohenbergové, roz. Chotkové, se kterou uzavřel tzv. morganatický sňatek. První část salonů uzavírá ložnice Jejich Veličenstev a jejich koupelna.

- Další část obývaly děti Františka Ferdinanda. Uvidíme ložnici mládenců - Maxe a Ernesta, hernu dětí a pokoje obývané vychovatelem Abbé Stanovským a vychovatelkou.
Celé křídlo uzavírají ložnice Žofinky a hudební salon.
- Nahlédneme do velké věže, ve které jsou instalovány plastiky a reliéfy ze sbírky Františka Ferdinanda z 15. - 18. století. Chodbou s fotografiemi z cesty Františka Ferdinanda kolem světa se dostaneme do vstupní haly a potom schodištěm do malé lovecké chodby.

1.2.2. Doplnkové prohlídkové okruhy

Muzeum sv. Jiří

- umístěno v bývalé barokní oranžerii
- Svatojiřská sbírka je jedinou sbírkou, kterou arcivévoda František Ferdinand vybudoval od základu sám (během čtvrt století nashromáždil soubor dřevorezéb, obrazů a rozmanitých artefaktů uměleckého řemesla z období od 15. do počátku 20. století, vztahujících se ke kultu svatého Jiří)
- Při shromažďování svatojiřských antikvit arcivévoda soupeřil s britským králem Eduardem VII., který byl rovněž zasvěceným sběratelem obrazů a soch statečného drakobijce.

Střelnice

- herna s kuriózní střelnicí byla zřízena na místě velké konírny na nádvoří zámku a roku 1900 slavnostně otevřena
- složena z několika částí - z pohyblivých automatických terčů, které jsou kombinovány s akustickým hlášením zásahu, části pro ostrou střelbu z malorážky a kuželníku
- dříve byla konopišťská střelnice čistě soukromou panskou střelnicí, určenou k zábavě Františka Ferdinanda a jeho přátel
- díky arcivévodově náruživé zálibě pro střelbu a kuriozity se nám dochovala naprosto unikátní památka, která nemá obdobu na žádném objektu v Čechách

Skleníky

- Skleníky pro vzácné teplomilné rostliny byly zbudovány Františkem Ferdinandem současně s Růžovou zahradou na místě bývalé barokní zahrady, na ploše 1200 m²
- .V letech 1995 – 2000 byly zrekonstruovány a znovu po 20 letech zpřístupněny veřejnosti. Tak jako za doby Františka Ferdinanda, i nyní se zde pěstují vzácné palmy, subtropické a tropické rostliny a v bazénku se chovají okrasné rybičky.
- Hraběnka Žofie měla ve velké oblibě žlutou růži, která se stále pěstuje ve sklenících. Tu dostala kdysi paní hraběnka od anglického maršála Neela, a od té doby se jí říká „Maršálka“. V létě tyto růže zdobí až do dnešní doby zámeckou knihovnu s velkým obrazem hraběnky Žofie.

Výstava – Od Sarajeva k velké válce (1914-1918)

- V letošním roce uplyne 95 let od začátku 1. světové války, po jejímž ukončení, v roce 1918, došlo v Evropě k novému politickému uspořádání. Rozpad rakousko-uherské monarchie vedl k vytvoření nových států, včetně vzniku prvního samostatného státu Čechů a Slováků.
- Impulem k tomuto čtyřletému válečnému konfliktu byla reakce Rakouska-Uherska na zavraždění následníka trůnu arcivévody Františka Ferdinanda, ke kterému došlo v neděli 28. června 1914 v bosenském Sarajevu. Tehdy podlehl spolu s manželkou vévodkyní Žofií z Hohenbergu atentátu, provedenému srbskými nacionalisty. O měsíc později byla vyhlášena válka Srbsku a na stranu obou válčících zemí se postupně připojovaly další státy.

Vstupné:

Návštěvnícký okruh (s průvodcem)	Výklad - česky	
	plné/Kč/os.	snížené/Kč/os.
I. okruh - salony jižního křídla	130	90
II. okruh - salony severního křídla	130	90
III. okruh - soukromé pokoje FF	200	130

Návštěvnícký okruh (s průvodcem)	Výklad - cizojazyčný	
	plné/Kč/os	snížené/Kč/os.
I. okruh - salony jižního křídla	200	130
II. okruh - salony severního křídla	200	130
III. okruh - soukromé pokoje FF	300	200

Návštěvnícký okruh (bez průvodce)	Plné/Kč/os.	Snížené/Kč/os.
Muzeum sv. Jiří	30	15
Střelnice	30	15
Skleníky	35	20
Výstava	30	15

Slevy

Děti do 6 let	III. okruh
Děti od 6ti do 15ti let	všechny okruhy
Studentům do 15ti let	po předložení ISIC
Seniorům po dovršení 65ti let	po předložení dokladu totožnosti
ZTP/P dospělí	po předložení průkazu
Rodinné vstupné (střelnice, muzeum, výstava)	335,-- (ČJ), 520,-- (CJ)
Rodinné vstupné (skleníky)	75,--

Zdarma

Děti do 6ti let	I. a II. okruh
TP, ZTP, ZTP/P - děti	po předložení průkazu
ZTP/P - průvodci	po předložení průkazu
Pracovníci NPÚ	po předložení průkazu
Průvodce skupiny větší než 20 osob	1 vstupenka pro celou skupinu
Novináři	po dohodě s kastelánem

1.3. Historie

Gotický hrad Konopiště založil pražský biskup Tobiáš z rodu Benešoviců. Přemístil sem své rodové sídlo po požáru jeho tvrze a městečka Benešova v roce 1294. Hrad byl postaven podle vzoru francouzských pevností se sedmi válcovými věžemi v obvodové hradbě, parkánem, 4 bránami a padacím mostem. Od roku 1318 se majitelé píší „z Konopiště“.

Po vymření Benešoviců, roku 1327, přešlo panství do majetku Šternberků.

Roku 1468 se po dvou letech obléhání podařilo Konopiště dobýt Jiřímu z Poděbrad.

Počátkem 16. století si hrad prošel renesančními úpravami. Vznikla zde kaple a sklípkové klenby v paláci.

Za Hodějovských z Hodějova získal hrad, na počátku 17. století, vzhled renesančního zámku. Byl přistavěn nový palác a dnešní západní brána s erby, ovšem stále byl respektován půdorys a hmota staršího hradu.

Po bitvě na Bílé hoře získal Konopiště Albrecht z Valdštejna. Dalším majitelem se stal Pavel Michna z Vackova a roku 1648 dobyli hrad Švédové.

Gotický hrad Konopiště prodělal za rodu Vrtbů, v 1. polovině 18. století, přestavbu na barokní zámek. Vstup do zámku byl upraven barokně podle projektu F.M.Kaňky a doplněn plastikami M.B. Brauna roku 1725. V témže roce postavil hrabě z Vrtba jižní křídlo a nechal snížit 6 věží na úroveň výšky zámeckých budov. Z doby Vrtbů pochází i pozdější úprava velkého sálu s rokokovou freskou.

Dalšími vlastníky zámku byli Lobkowiczové, dědici Vrtbů. Roku 1887 panství prodali Františku Ferdinandovi d'Este.

V letech 1889-1894 byl restaurován a upraven pro arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este podle návrhu J. Rockera, který barokně upravený hrad regotizoval. Pod zámkem byl zřízen zámecký park o rozloze 200 hektarů a bývalá barokní zahrada se přeměnila na Růžovou zahradu se skleníky. Park zdobí kopie italských plastik. V těchto letech se Konopiště změnilo v luxusní rezidenci a získalo dnešní podobu.

František Ferdinand d'Este, od r. 1896 následník císařského trůnu, do zámku umístil své rozsáhlé sbírky zbraní z 16. až 18. století, lovecké trofeje a sbírku předmětů a plastik spojených s kultem sv. Jiří.

Roku 1914 se stal František Ferdinand, spolu se svou chotí, obětí atentátu v Sarajevu. Zámek poté připadl do držení jeho dědicům a roku 1921 od nich převzal Konopiště československý stát. Za II. světové války byl v Konopišti umístěn hlavní štáb jednotek SS. Po osvobození bylo Konopiště zpřístupněno veřejnosti.

1.4. Zámek a panství Konopiště za Františka Ferdinanda

„František Ferdinand d'Este si hodlal z Konopiště vybudovat reprezentativní sídlo. Celé období, kdy Konopiště vlastnil, tj. od koupě v roce 1887 až do smrti v Sarajevu v roce 1914, bylo naplněno rozsáhlými přestavbami a úpravami. Přebudoval se zámek, byly renovovány a opravovány jeho interiéry, byly stavěny hospodářské budovy, budovy pro služebnictvo, skleníky, zakládány a rozšiřovány sady a parky. Ještě 28. června 1914, kdy František Ferdinand i jeho žena Žofie byli zabiti v Sarajevu, se v Konopišti pilně stavělo. Konopiště se mělo stát pro Františka Ferdinanda tímtež, co Ischl pro Františka Josefa: Letním sídlem panovníkovým. Neméně pronikavé byly změny v okolí zámku. František Ferdinand upravoval okolí vsutku radikálně. Cukrovar a mlýn byly zrušeny, pivovar přemístěn do Benešova, oblíbený hostinec zrušen a vesnice Konopiště, která měla okolo 500 obyvatel, byla vykoupena a zmizela z povrchu země: Stavení byla stržena, aby nerušila arcivévodův estetický zážitek při pohledu ze zámeckého okna. Zato vznikl okolo zámku rozsáhlý park, Růžová zahrada a komplex sadů anglických.

Na konopišťském panství vítězily následnickovy představy o důstojném sídle nad ekonomikou a mnohdy i nad potřebami lidské existence: Úrodná pole byla přeměňována v parky či lovecké revíry. Vedle představ o tom, jak má vypadat důstojné sídlo arcivévody, následníka a budoucího císaře, hrála při přetváření konopišťského panství rozhodující roli lovecká vášeň, která se pro Františka Ferdinanda stala posedlostí. Na Konopišti byly chovány desetitisíce bažantů, které pak František Ferdinand sestřeloval asi tak, jak se na střeleckých závodech sestřelují asfaltové kotouče vyhazované strojem. Desítky naháněčů se seřadily ve tvaru hrušky a hnaly zvěř před následnickovy pušky. Sluhové mu je nabíjeli a podávali, takže jatka se mohla rozvíjet jako na běžícím pásu. Na jednom honu zastřelil 2 140 koroptví a bažantů. Tak masový lov, jaký František Ferdinand provozoval, byl ovšem nákladnou záležitostí. Udržování vysokého stavu zvěře v revírech omezovalo hospodářské využívání lesa. Přemnožená zvěř působila škody na zemědělských kulturách a snižovala tak výnos hospodaření jednotlivých dvorců na konopišťském panství. Škody způsobené na selských polích byl nutno nahrazovat. O tom, jak dalece František Ferdinand vše podřizoval lovu, svědčí osud vesnice Žabovřesky. Ta se nacházela asi půl hodiny od Konopiště, a i se svými

polnostmi byla vklíněna v konopišťské parky. Arcivévodu její existence rozčilovala: Zvěř z jeho revírů působila ve vesnici škody a správa konopišťského panství musela platit náhrady. A tak po létech houževnatého jednání František Ferdinand vesnici vykoupil. Obyvatelé se vystěhovali a následník trůnu nechal vytvořit jakýsi podivný skansen: opuštěné domečky byly přestavěny ve směsi různých slohů, zejména alpských.

V Čechách ovšem existovaly větší panské državy, např. Schwarzenberská byla daleko rozsáhlejší, žádná z nich však nebyla tak uzavřena před svým okolím jako panství konopišťské. Široké okolí zámku, jeho zahrady, obrovské rozlohy parků a lesů byly pro veřejnost uzavřeny. František Ferdinand nechal lesní a polní cesty zahradit ostnatým drátem a střežit četnictvem i svými zaměstnanci. Cesty, které dříve sloužily jako spojnice mezi vesnicemi, byly přerušeny a nutily k velkým objížděním. Město Benešov samo nemělo parky, zato však nádherné okolí. To se však stalo nepřístupné: Arcivévodovy parky obklopily město ze tří stran a vstup do nich byl zakázán. Konopišťským panstvím procházelo několik veřejných cest a okresní silnice spojující Benešov s Neveklovem. To bylo následníkovi solí v očích. Veřejné cesty byly obklopeny ostnatými dráty a bedlivě střeženy. Příkopy patřily už panství a stačilo utržení šípkové růže nebo jen usednutí do trávníků k zatčení a pokutě. Stíhán byl přirozeně sběr hub, malin, jahod a chřestů. Počet zatčených a pokutovaných šel měsíčně do desítek a arcivévoda nechával si podávat od četníků pravidelně zprávu o tom, jsou-li provinilci skutečně trestáni.

Nemohl-li arcivévoda veřejně cesty vedoucí jeho panstvím ihned zrušit, snažil se je nějakým způsobem aspoň omezit. Objevily se na nich nápisy zakazující vjezd automobilů. To byl ovšem čin zcela protiprávní, protože veřejné silnice a cesty spadaly pod kompetenci státní správy a ne správy konopišťského panství.

Celé uzavření konopišťské državy vůči okolnímu světu nebylo možno vysvětlit ohledy na osobní bezpečnost následníka trůnu. Kvůli ní nebylo třeba uzavírat tak rozsáhlé prostory: Střežen nebyl následník a jeho rodina, ale panství. Jen jednou následník trůnu dovolil nahlédnout do svého království. Bylo ohlášeno, že po tři dny – od 15. do 17. června 1914 – budou konopišťské zahrady otevřeny. To byla senzace. I lidé z nejbližšího okolí věděli o velkolepých zahradách, které František Ferdinand nechal

vybudovat, jen z doslechu – například z vyprávění konopišťských zaměstnanců. Přijely i tisíce návštěvníků z Prahy, Tábora a dalších míst. Malé benešovské nádraží bylo přeplněno, stovky a tisíce se procházely konopišťskými zahradami. A František Ferdinand se ženou a dětmi se procházel mezi návštěvníky. Otevření konopišťských zahrad bylo něčím tak mimořádným, že krajinský list Jiskra o tom psal jako o historické události: „Nastanou snad jiné časy. Následník sám rozhodnul. Nechce se sám těšiti z krásy ráje, který vytvořil pomocí českého odborníka... Následník nechce již zůstat jen v úzkém okruhu a přišel k lidu. Přišel s celou rodinou, celé dny mezi lidem prodlel, viděl jejich nad krásou vykouzleného ráje zářící zrak a přesvědčil se, že lid, který má tolik smyslu pro přírodu, není tak zlý...“ Tři dny „otevřených dveří“ v konopišťských zahradách zajisté neznamenalý nějaké trvalé otevření uzavřené enklávy konopišťského následníkovy panství. Vždyť v té době začínala jednání o likvidaci veřejných cest. Kdyby se František Ferdinand stal císařem, pak by nepochybně uzavřenost a exkluzivnost tohoto teritoria, tak cizího, neorganického a v zásadě k okolí nepřátelského útvaru, ještě se stupňovala.

Svého postavení zneužíval následník trůnu ve svůj majetkový prospěch, na úkor státu. Nejskandálnější však byl způsob, jak z čiré ziskuchtivosti přiměl místní posádku, aby se vzdala vyhovujícího cvičiště na pokraji Benešova a pronajala si za drahé peníze cvičiště, kam museli vojáci přes dvě hodiny pochodovat. Mělo však jednu podstatnou přednost: Leželo na pozemních komunikacích konopišťského panství v katastru „zrušené“ vesnice Žabovřesky.

Bezostyšné zneužívání státních prostředků následníkem trůnu pro soukromé účely vyplývalo z jeho v podstatě feudálního chápání státu: Pokládá jej za majetek panovníka, který s ním může libovolně nakládat. K tomu se přidávala lakota jeho i jeho ženy. Platy konopišťských zaměstnanců byly nízké, služební nároky vysoké. Dokonce i arcivévodovi obdivovatelé připouštějí, že Františku Ferdinandovi chybělo sociální cítění.

K omluvě malicherné lakotnosti následníka trůnu a jeho ženy se uvádí, že se snažili materiálně zabezpečit své děti. Proti sňatku Františka Ferdinanda a hraběnky Chytkové z Chytkova protestoval i císař, ale nakonec dal k manželství souhlas za předpokladu,

že se František Ferdinand vzdá pro děti, které z něho vzejdou, všech nástupnických práv. Skutečně, starost o budoucnost tří dětí – Žofie, Maxe, Ernesta – hrála u konopišťských pánů značnou roli. Jako omluvu pro požehnanou a asociální lakotu ji však není možno přiznat. Malicherné škudlení bylo totiž provázáno obrovskými výdaji.“¹

1.5. Pověst

Ukrytý poklad

Na hradě Konopiště dříve žil jeden bohatý, vznešený a lidem milovaný pán. V době, kdy se v lesích usadili loupežníci začal přemýšlet, kam ukryt své bohatství. Když se procházel sklepením, narazil na hlubokou propast ve výklenku chodby. Napadlo ho ukryt poklad pod hrad. Pán poručil několika mužům, aby propast vykopali hlouběji a přinesli několik sudů na víno. O svém záměru jim ale nepověděl. Po celou noc snášel rytíř své bohatství do sklepení a podařilo se mu vše do rána ukryt a zasypat. Jediný, kdo o ukrytém pokladu věděl, byla jeho moudrá dcera. Po smrti svého otce se z ní stala milovaná paní a zemřela velice stará. Její duch se zjevuje u kapličky nedaleko zámku a o půlnoci obchází kraj, vystoupí na věž a sleduje život prostých lidí. Poklady jsou hluboko pod zámkem dodnes a snad jen její duch by dovedl člověka k pokladu.

Lesní panny

Nový sluha ze zámku se, se svou rodinou, nastěhoval do domku pro sloužícího ze zámku, ale v noci byl probouzen dupotem nad střechou. Svěřil se svým sousedům v Konopišti a oni mu vyprávěli, že hluk a dupot pochází od bílých lesních panen, které se tam prohánějí na srcích. Hluk se opakoval každou noc až do doby, kdy se majitel zámku Lobkovic oženil. Jeho manželka byla zbožná a dobročinná a štědře udílela almužnu chudým a potřebným. Od té doby prý pozorovali obyvatelé zámku, že dupot ustává, až přestal úplně.

¹Galandauer, J., - Kusák, D.: *Konopiště*. Vyd. 1. Středočeské nakladatelství a knihkupectví, Praha, 1988, ISBN 42-009-88.

Střelec

Jedna pověst vypráví o konopišťském chlapci Zdeňkovi, který si měl vzít dívku, která ho před oltářem odmítla. Chlapec se urazil a dívku přímo v kostele zabil.

1.6. Zajímavosti

Konopiště získalo své jméno podle okolních polí, na kterých se pěstovalo konopí.

Filmy natočené na Konopišti

- Pozor, straší (1938)
- Soudný den (1948)
- 30 případů majora Zemana – Růže pro Zemana (1974-1979)
- Jak se budí princezny (1977)
- Kočičí princ (1978)
- Jára Cimrman ležící, spící (1983)
- Iluzionista (2005, USA, ČR)

2. Dobříš

Rozlehlý rokokový zámek je umístěný v krásné krajině při úpatí pohoří Hřebenů.

2.1. Všeobecné informace

Poloha

Okres Příbram, cca 35 kilometrů od Prahy

Majitel

Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld

Otevírací doba

Otevřeno denně

Měsíc	Čas
Listopad-březen	8:00-16:30
Duben-květen	8:30-17:00
Červen-říjen	8:00-17:30

Kontakt

Adresa:

Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld

Správa zámku Dobříš

Pavel Krejčířek – ředitel zámku

263 01 Dobříš č.p. 1

Telefon:

+420 318 521 240

e-mail:

info@zamekdobris.cz

Internetové stránky:

www.zamekdobris.cz

2.2. Prohlídky

„Zámek je patrová trojkřídlá budova s nádvořím uprostřed a s hlavními vchody ve středních rizalitech převyšujících křídla. Vnější fasády zámku bohatě zdobí rokokové prvky, balkony, arkády, štíty, vikýře a plastiky. Přízemní interiéry jsou zaklenuty valenými klenbami s lunetami a vyzdobeny řadou žulových portálů z druhé poloviny 17.století. Zámecký sál pochází z 18.století, je řešen souměrně, s mramorovými krby, čtveřicí vchodů a s bohatou rokokovou štukovou i malířskou výzdobou stěn a stropů. Na nádvoří jsou dvě fontány s plastikami.“²

Prohlídkové okruhy

I. prohlídková trasa - Zámecká expozice

- délka: cca 60 minut
- minimálně 5 osob

II. okruh - Dobříšské přízraky

- cca 20minut

III. okruh - Galerie

- obrazy z Colloredo - Mannsfeldské sbírky
- připravuje se

² Dvořáček, P.: *To nejzajímavější z českých hradů a zámků*. Vyd. 1. Rubico, Olomouc, 2007, 197 s. ISBN 80-7346-071-8.

Vstupné:

Zámecká expozice

Druh	Cena (v Kč)
Dospělí	110
Děti, studenti, důchodci	70
Cizojazyčný překlad	190
Rodinné vstupné	290
Rezervační poplatek	10

Francouzská zahrada

Druh	Cena (v Kč)
Dospělí	25
Děti, studenti, důchodci, ZTP	15

Dobříšské přízraky

Druh	Cena (v Kč)
Plné	50
Snížené	30
Rodinné	130

2.3. Historie

Na stejném místě, kde nyní stojí zámek Dobříš, měl dříve své místo hrad. Hrad, o kterém není dosud známo jak vypadal, zcela vyhořel roku 1720. Ve druhé polovině 17. století zde bylo vybudováno panství. Stavebníkem zámku se stal František Maxmilián Mannsfeld. Dnešní podobu získal zámek za Jindřicha Pavla Mannsfelda. Projekt vypracoval královský pařížský architekt Julius Robert de Cotte a dekorátér Giovanni Niccolo Seryandoni. Z našich umělců se zúčastnili zejména malíř Jan Petr Molitor a sochař Ignác František Platzer. Samotná výstavba probíhala v letech 1745-1765. Ze zámku vytvořili reprezentační rokokové sídlo i přes to, že takovéto stavby byly v Čechách neobvyklé.

Dcera Jindřicha Pavla Mannsfelda Isabella se provdala za Františka Gundakara Colloreda. Vznikl tedy nový šlechtický rod Colloredo – Mannsfeld, který na zámku Dobříš pobýval do roku 1942.

V roce 1942 zámek vyvlastnili nacisté a sloužil jako sídlo říšského protektora.

Po roce 1945 byl po konfiskaci státem zámek darován Syndikátu (později Svazu) českých spisovatelů. Jako Domov spisovatelů sloužil až do roku 1998, kdy byl po restituci vrácen do majetku rodu Colloredo-Mannsfeldů.

Současným majitelem zámku je Dipl. Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld z Rakouska.

2.4. Pověst

Ohnivý kočár

Po jedenácté večer se u zámku objevuje ohnivý kočár tažený čerty, v němž sedí přízrak bývalého zámeckého správce. Správce byl za svého života nebyvale krutý a bezohledný. Tvrdě vymáhal pokuty, které vybíral od poddaných za sebemenší maličkosti a z těchto peněz nechal kolem zámku postavit zeď. Kočár bezhlučně jezdí po okolních polích a loukách a o půlnoci mizí ve Starohuťském rybníku.

Čertův most

Čertův most se nachází v zadní části dobříšského zámeckého parku. Stojí údajně v místě, kde kdysi pomohl čert místnímu ševci. Nechal přes údolí padnout mohutný kmen stromu, aby mohl vylekaný mistr bezpečně přejít na druhý břeh přes rozvodněný potok.

Přízrak smutného templáře

Na dobříšském zámku traduje pověst o malé Juditce, dceři hradního klíčníka. Jednou, když na nádvoří zastavil vůz se zásobami, otevřeli se dveře do sklepa a Juditka sestoupila do podzemí hradu. Dlouho bloudila v chodbách, ale nakonec objevila velké sklepení, o němž nikdy neslyšela. V něm seděl rytíř, pomluvil na holčičku a ukázal jí truhlice, které byly plné zlata, perel a drahých kamenů. Než Juditka odešla, rytíř jí do zástěrky nasypal něco z pokladů. Když se vrátila domů, ukázala všem, co dostala a vyprávěla o rytíři i plných truhlách. Hradí správce přikázal velké sklepení najít. Posádka rozkopala sklepení i část starých zdí, ale setkala se s nezdarem. Nenašla ani templáře ani poklady.

2.5. Zajímavosti

„Z levé strany přiléhá k zámku cenný, architektonicky řešený francouzský park s pěti výškově odstupňovanými terasami a rampami. Sochařská výzdoba je dílem I. Platzera. Pohledovou osu uzavírá schodiště s fontánou a oranžerie. Dobříšský park je považován za jeden z nejčistších příkladů francouzské zahrady u nás, zvláště cenný tím, že neprošel výraznějšími pozdějšími úpravami a změnami.“³

Filmy natočené na Dobříši

- Kantor ideál (1932)
- Housle a sen (1947)
- O medvědu a Ondřejovi (1959)
- Princezna se zlatou hvězdou (1959)
- Immortal (Nesmrtelný) (2000) v hlavní roli Lorenzo Lamas
- Shanghai Knights (Rytíři ze Šanghaje) (2002) v hlavní roli Jackie Chan a Owen Wilson
- From Hell (Jack Rozparovač) (2000) v hlavní roli Johnny Depp
- Anděl a prezident
- Au Pair 2 (2001)
- Princ a já 2 (2006)
- Princezna ze mlejna 1., 2.
- Anděl a prezident
- A mnoho dalších...

³ Dvořáček, P.: *To nejzajímavější z českých hradů a zámků*. Vyd. 1. Rubico, Olomouc, 2007, 197 s. ISBN 80-7346-071-8.

3. Kokořín

Hrad na pískovcové skále nad Kokořínským dolem, v blízkosti rekreačního areálu Dolina.

3.1. Všeobecné informace

Poloha

Okres Mělník, 52 kilometrů od Prahy

Majitel

Hrad je provozován rodinou Špačků.

Národní památkový ústav, odborné pracoviště středních Čech v Praze

Otevírací doba

Měsíc	Den	Čas
Leden, únor, březen	po dohodě se správou hradu	
Duben	sobota, neděle	9:00-16:00
Květen	denně (kromě pondělí)	9:00-16:00
Červen, červenec, srpen	denně (kromě pondělí)	9:00-17:00
Září	denně (kromě pondělí)	9:00-16:00
Říjen	sobota, neděle	9:00-16:00
Listopad, prosinec	po dohodě se správou hradu	

Kontakt

Adresa:

Státní hrad Kokořín

27723 Kokořín

Telefon:

315 695 064

e-mail:

hradkokorin@seznam.cz

Internetové stránky:

www.hrad-kokorin.cz

3.2. Prohlídky

Prohlídkové okruhy

I. prohlídkový okruh - starý palác, samostatně ochozy a vyhlídka z věže

- prohlídka s průvodcem
- délka prohlídky: 50 minut

II. prohlídkový okruh - samostatná vyhlídka z věže

Vstupné:

Druh	Cena (v Kč)	
	I. okruh	II. okruh
Dospělí	70	20
Studenti	40	10
Děti do 6 let	zdarma	
Děti do 15 let	30	10
Prohlídka mimo otevírací dobu	120	-

3.3. Historie

Raně gotický hrad byl postaven po roce 1320 Hynkem Berkou z Dubé. Brzy ho však vyměnil za jiné panství, ale i přesto byl hrad v držení pánů u Dubé. Za husitských válek se postavili na stranu krále Zikmunda, a proto husité v roce 1426 Kokořín dobyli a pobořili.

Kokořín vystřídal mnoho majitelů, jedním z nich byl válečník Jan Řitka z Bezdědic, Aleš Škopek z Dubé (během husitských válek), dále pak Klinštejnové, Beřkovští ze Šebířova, Kuplířové, Hrzánové z Harasova a nakonec opět Berkové. Berkům byl po bitvě na Bílé hoře majetek zkonfiskován a prodán rodu Valdštejnů. Po smrti Albrechta z Valdštejna přešel Kokořín opět do královského držení

Od roku 1544 je hrad uváděn jako pustý a začal chátrat. V této době, podle pověstí, se na Kokoříně usadili loupežníci, kteří škodili celému okolí. Poté, co se je podařilo vypudit, se hrad dočkal obnovy a stal se opět panským sídlem.

Po třicetileté válce nesměl být z nařízení císaře udržován, aby se nemohl stát případným obranným bodem nepřítele. Brzy se opět proměnil v ruinu.

Roku 1894 koupil hrad novopečený šlechtic Václav Špaček. Jeho syn Jan zahájil roku 1911 rozsáhlou rekonstrukci. Během osmi let nechal, architektem E. Sochořem za dozoru Z. Wintra, Č. Zíbrta a A. Sedláčka, zrekonstruovat historické části hradu a podle svého vkusu, navzdory radám odborníků, byly vystavěny i novotvary. Kokořín je spíše obrazem romantických představ 19. století o středověku než autentickou památkou.

3.4. Pověst

Statečná panna ze mlýna

Pověst vypráví o přízraku mladé dívky s uříznutou hlavou vousatého muže v ruce, který lze spatřit poblíž paláce, jak se snaží setřít ze zdi velkou krvavou skvrnu. Jedná se o dceru mlynáře z blízkého Kokořínského dolu. V době, kdy se hradu zmocnili loupežníci, byl přepaden mlýn, zabit jeho majitel a matka s dcerkou odvečeny do loupežnického sídla. Dívce se však podařilo uprchnout, ale její matka byla zabita, protože jí pomáhala s útekem. Mlynářská dcerka doběhla do Mělníka, kde zalarmovala pomoc. Vojáci oblehli loupežnické doupe a všechny pobili nebo pochytili. Dívka se plna touhy po pomstě postavila vůdci lapků a uřízla mu nožem hlavu.

Bílá postava na ochozu

Bílá postava obklopená plamenem se zjevuje v půlnoci na ochozu věže. Podle pověstí se jedná o ducha krajánka, který se, omámen alkoholem, vsadil se svými kamarády, že v noci dojde do sklepení hradu a přinese jednu z lidských kostí, které se tam nacházely. Krajánek odešel a už ho nikdo živého nespatriil.

Petrovští

Jednoho dne loupežník Petrovský se svými lupiči přepadli mlýn v Jelenicích u Mělníka. Mlynář však svůj majetek bránil a se svou chasou se pustili do tvrdého boje proti

loupežníkům. Jeden z loupežníků přišel v boji o ruku, a tak se Petrovský rozhodl pomstít. Převlékl se za městsky oděného pána a vydal se do mlýna. Petrovský předstíral, že si vyšel do kraje obdivovat zdejší krásu. Dal se s mlynářem do řeči a začal mu pomalu vycházet jeho plán o tom, že získá mlynářovu dceru Lidušku. Od té doby přicházel do mlýna stále častěji a pokaždé byl vlídně uvítán a pohoštěn. Jelikož se zdál být seriózním a zámožným pánem, neměli rodiče nic proti tomu, aby se ucházel o ruku jejich dcery. Jednou požádal Lidušku, aby ho šla vyprovodit. Ona bez obav šla. V okamžiku, kdy se ocitli v lese, vyrojili se ze všech stran loupežníci a dívky se zmocnili. Svázali ji a odvěkli na hrad Kokořín. Teprve tehdy dívka poznala, s kým má tu čest.

Lidušku pohodili do tmavého sklepení a odešli do vedlejší místnosti poradit se, co s ní udělat, aby rodičům připravili co největší muka. Rozhodli se, že budou nejdříve žádat výkupné, a až ho obdrží, propustí ji s useknutou rukou.

Liduška zaslechla rozsudek a dala se do srdcelomného pláče. Loupežníci se jí vysmáli a na oslavu se pustili do pití. Když usnuli, uklidnila se i Liduška a rozhlédla se po sklepení. U protější stěny zahlédla krb a u něj zamračenou stařenu, která tam skládala dříví. Dívka se ihned se spjatýma rukama vrhla stařeně k nohám a začala jí prosit o propuštění. Stařena nemohla její prosbě odolat, pohladila ji po vlasech a rozhodla se jí pomoci. Nasypala Lidušce do zástěry hrách aby se najedla, rozsvítila lojovici a zavedla dívku do tmavého kouta sklepení, kde byl vchod do podzemní chodby. Popsala Lidušce cestu a poprosila ji, aby za ní obětovala v kostele otčenášek. Dívka poděkovala, vklouzla do temné chodby a prchala podle stařenčiného popisu. Běžela dál a dál a ani si nevšimla, že trousí hrách ze zástěry.

Dívka se vrátila domů a vše rodičům vyprávěla. Když otec vyslechl, jaký osud ji Petrovští strojili, odešel do Mělníka a zburcoval měšťany k výpravě proti loupežníkům. Všichni se ozbrojili a vydali se vstříc Kokořínu. Obešli hrad a podle hrachu, který Liduška cestou roztrousila, našli tajnou chodbu. Vnikli do brlohu loupežníků a pobili je.

3.5. Zajímavosti

- Karel Hynek Mácha při jedné ze svých návštěv Kokořína viděl hrad jako koráb plující na rozbouřeném moři. Díváme-li se na objekt z vyhlídky v zatáčce silnice, stoupající z Kokořínského dolu ke vsi Kokořín, dáme mu jistě za pravdu.
- „Pravděpodobným předchůdcem hradu Kokořína byl zřejmě skalní hrádek ve strmém skalním bloku pod zámek v nedaleké vesnici Kokořín. Lokalitu, nazývanou Staráky, dnes tvoří malebný labyrint do skály vytesaných světniček v několika výškových úrovních, propojených schodišti a chodbami, který s oblibou využívají trampové.“⁴

Filmy natočené na Kokoříně

- Princezna se zlatou hvězdou (1959)
- Kouzelný měšec (1996)

Literatura

- Cikáni (Karel Hynek Mácha)

⁴ David, P., - Soukup, V.: *Za strašidly na hrady a zámky*. Vyd. 1. Ikar, Praha, 2005, 232 s. ISBN 978-80-249-0908-0.

4. Točník

Zdaleka viditelný hrad na 456m vysokém zalesněném křemencovém ostrohu nad hradem Žebrákem, na okraji CHKO Křivoklátsko.

4.1. Všeobecné informace

Poloha

Okres Beroun , Středočeský kraj

Majitel

Česká republika

Uživatel

Národní památkový ústav,

úz. odb. pracoviště střední Čechy v Praze

Otevírací doba

Datum	Den	Čas
1.3. - 30.4.	sobota a neděle	10 - 16 hodin
1.5. - 31.5.	denně (mimo PO)	10 - 17 hodin
1.6. - 30.6.	denně (mimo PO)	9 - 17 hodin
1.7. - 31.8.	denně (mimo PO)	9 - 18 hodin
1.9. - 30.9.	denně (mimo PO)	10 - 17 hodin
1.10. - 31.10.	sobota a neděle	10 - 16 hodin

Kontakt

Adresa:

Hrady Točník a Žebrák

267 51 Zdice

Telefon:

311 533 202

e-mail:

tocnik@stc.npu.cz

Internetové stránky:

www.tocnik.com

Vedoucí odboru správy (kastelán):

JUDr. Petr Zemánek

4.2. Prohlídky

- Původní cesta k hradu vede přes obnovený most první mřížovou branou na první nádvoří. Zde stojí nová provozní budova. Cesta pokračuje druhou branou, jejíž součástí je i malá branka pro pěší (původně s padacími mosty přes dnes již zaniklý příkop) na druhé rozlehlé nádvoří.
- Na západní straně druhého nádvoří stojí monumentální budova Velkého paláce. V suterénu se nachází původní klenuté stáje pro koně.
- Na východní straně nádvoří, ční do výšky mohutný Královský palác. U paty jeho severní stěny je ukryta pod šindelovou stříškou studna, vytesaná ve skále r. 1530 kutnohorskými havíři do hloubky 72 m. Dále na sever od studny stojí zbytky zdí patrně hospodářského stavení z 16. století.
- Na jih od studny je vstupní portál s dřevěnými schůdky, vedoucí do sklepení Královského paláce, ve kterém najdeme osvětlenou šachtu dvojitého šnekového schodiště unikátní konstrukce, které dříve spojovalo tento sklep s druhým a třetím podlažím paláce.
- Jiným novodobě upraveným přímým schodištěm vstoupíme na třetí nádvoří. V jeho jihovýchodním rohu je vstup do druhého podlaží Královského paláce. V první místnosti je náznakově rekonstruována černá kuchyně. Poslední přístupná místnost v severním traktu má zachovány, stejně jako místnost černé kuchyně, výklenky ve zdech se zářezy pro dřevěné police.
- Po návratu stejnou cestou zpět na nádvoří vejдем na jižní straně do tzv. skalních komůrek (v 17. století vězení), v nichž jsou umístěny velké kamenné koule do bombardy (středověké dělo). Na opačné straně je nově zřízená kovárna. Na západní straně nádvoří se nachází budova Malého paláce,

zvaná také strážnice, s branou vedoucí k Velkému paláci. V průjezdu budovy leží torzo tzv. Dubu krále Václava IV..

- Nově opravené dřevěné schodiště, přistavěné k budově Malého paláce dodatečně v 16. století, vede na jižní parkán, kde stojí zbytky obytného stavení ze 16. století (zděné pilíře, velká okna v obvodové hradbě, mezi nimiž můžete pozorovat otisk srubové dřevěné izolační konstrukce v omítce). Na východní straně parkánu vstoupíme do třetího podlaží Královského paláce.
- Ze vstupní místnosti vejдем do velkého reprezentačního sálu zaklenutého gotickou křížovou klenbou, nesenou na konzolách, z nichž dvě jsou zdobené rostlinným motivem. V 1. pol. 18. století byl sál upraven na kapli sv. Bartoloměje v duchu baroka, s čímž souvisejí některé drobné stavební úpravy (štuková výzdoba, částečné zazdívky oken).
- Následující dvě místnosti tohoto podlaží zřejmě bývaly soukromými obytnými komnatami krále.
- Po návratu zpět na jižní parkán projdeme kolem mohutné hranolové, původně obytné, věže na tzv. vyhlídku, odkud je pěkný rozhled po okolí hradu, ale i na velkolepou stavbu Velkého paláce.
- Nejvyšší podkrovní čtvrté podlaží obsahovalo obytné místnosti, o čemž svědčí velká okna v obou štítech a výstupy na pavlače.

Vstupné:

Druh	Cena (v Kč)
Základní	50
Děti do 15-ti let, studenti, důchodci, invalidé	30
Děti do 6-ti let	1

4.3. Historie

Hrad Točník nechal postavit král Václav IV v letech 1395 – 1400. Točník stojí v blízkosti hradu Žebrák, který králi nevyhovoval a po jeho požáru, v roce 1395, nečekal na rekonstrukci, ale ihned dal pokyn k vystavění nového hradu. Hrad Točník považoval Václav IV. za reprezentační sídlo a bezpečné útočiště. Král zde často pobýval do upálení mistra Jana Husa v roce 1415. Po této události pobýval na hradě Nový Hrádek u Kunratic a na Točníku se nezdržoval v takové míře jako dříve. Poslední návštěva na Točníku je zaznamenána v září roku 1415.

Po smrti Václava IV. přechází hrady na jeho bratra Zikmunda. Zikmund odtud odváží většinu vybavení a i část státního pokladu. Roku 1421 hrad zastavil a od té doby se držitelé často střídali. Poté hrad začal chátrat.

Roku 1421 nechal Zikmund zastavit hrad Erkingerovi ze Seinsheimu. Roku 1425 přešel do držení Kolovratů. Roku 1427 byly hrady odevzdány na čas válečníkům Habartovi z Adlaru (Točník) a Hanušovi Kuplířovi ze Sulevic (Žebrák), od nich je opět přebírá Hanuš z Kolovrat. Dále pak Jiří z Poděbrad (1461), který jej postupuje svým čtyřem synům. Nakonec svěruje hrady do rukou Bedřicha ze Šumburka, pána Pernštejnského. Od roku 1484 se nacházejí v rukou bohatého rodu Gutštejnů (Burjan z Gutštejna). Po jeho smrti přecházejí na syna Kryštofa. Ten je roku 1509 odsouzen ke ztrátě cti, hrdla a majetku a hrady se stěhují do správy Vladislava Jagellonského. Jako hejtman je roku 1515 ustanoven Jan Kozelka z Hřivic.

„Po králově smrti je vyrovnáváním jeho dluhů přičten Točník Zdeňkovi Lvovi z Rožmitálu (1517). A po jeho smrti je prodán Janovi z Vartembergu (1522), který na hradě provádí mnoho stavebních úprav v renesančním duchu. Roku 1534 mění Točník na panství Rohovec s Volfem Krajířem z Krajku na Bystřici. Ten ho v listopadu 1534 přepisuje na Volfa mladšího Krajíře z Krajku. Krajířové hledají na obou hradech údajný zakopaný poklad a Žebrák demolují. Po neúspěšných pokusech v říjnu roku 1544 postupují hrady Janovi mladšímu z Valdštejna na Peruci.

Roku 1552 vyplácí Točník král Maxmilián II. a postupuje ho Janovi staršímu z Lobkowicz a na Zbiroze. Lobkowiczové si prosazují dědičné državy hradu a provádí

na něm renesanční úpravy. Po smrti Jana nejmladšího užívá hrady dcera Markéta. Po její smrti přebírá hrady Janův bratr Bohuslav Havel z Lobkowicz, hejtman Podbrdský, a po něm v únoru 1593 Ladislav Starší z Lobkowicz. Ladislav dává hrady své manželce Magdaléně, hraběnce ze Salmu. Po vzpouře Jiříka Popela z Lobkowicz je většina Lobkowiczského majetku zabavena a Točnick s Žebrákem se dostávají zpět do vlastnictví Koruny české, císaři Rudolfovi II., který roku 1595 vyplácí Magdalénu. Hrad byl svěřen Janu Jindřichovi Prollhoferovi z Purkerstorfu a spravován je od této chvíle hejtmany na Zbiroze. Z Točnicka se stává jedno ze státních vězení a až do roku 1865 je majetkem české komory. Sídlo správců bylo ovšem přesunuto na Zbiroh a Točnick postupně zpustl a zchátral.

Majitel, průmyslník H. B. Strossberg, Točnick po hospodářských neúspěších prodává roku 1875 Colloredo-Mansfeldům. Roku 1923 jej odkupuje Klub Československých turistů. Klub zde provádí řadu zabezpečovacích prací (vyčištěny jsou sklepy, přízemí Královského paláce, studna a brutálním způsobem jsou vybetonovány podlahy obou paláců). Roku 1945 se majitelem hradů stala Československá obec Sokolská, od roku 1953 pak vlastní oba hrady stát, který zde provedl některá statická zajištění. Od roku 1994 spravovala oba hrady příspěvková organizace Ministerstva Kultury ČR Státní hrady Křivoklátska. Od 1. ledna 2001 spadají hrady pod Státní památkový ústav středních Čech se sídlem v Praze, od ledna 2003 pod Národní památkový ústav.“⁵

4.4. Pověst

Královský poklad

Po smrti krále Václava IV. se zanedlouho na hrad Točnick dostavil jeho bratr Zikmund pro královský poklad. Tehdejší pan purkrabí však jeho úmysl prohlédl a většinu pokladu včas chytře ukryl. I přes to, že po pokladu pátralo mnoho lidí, nikomu se jej nepodařilo najít.

⁵ <http://www.tocnik.com/?sec=tocnik&id=historie>

O bílé paní na Točnicku

Jednou, když poctivý občan pan Kořínek pracoval na svých políčkách nedaleko hradu, spatřil na hradební zdi bílou postavu. Postava mu kynula, aby přistoupil blíž. Kořínek se bál a vrátil se zpět domů. Nazítří se mu přihodilo totéž. To už si dodal odvahy a bílou paní následoval. Ta ho požádala o vysvobození a Kořínek svou pomoc přislíbil. Panna mu popsala, co má udělat. Až nastane čas, tak musí vykopat cestu do chrámu sv. Víta, pěšky a bos ve sněhu. Poté má dát sloužit mši svatou, na kterou si musí vyžebrať peníze. Když nastala doba dušiček panna se mu zjevila a řekla, že nastal čas. Když Kořínek splnil vše, co mu řekla, panna se zjevila a děkovala mu za záchranu. Kořínkovi potomci ochraňovali modlitební desky, které měl s sebou v Praze a na kterých zůstal otisk ruky točnické bílé paní.

O žárlivém mládenci a králi Václavu IV.

Král Václav IV. rád lovil a proháněl v lesích. Jednou však v lese spatřil mileneckou dvojici. Povšiml si mladé pohledné dívky a zamiloval se do ní. Zjistil, že se mladí lidé schází pokaždé na stejném místě. Král se s dívkou seznámil a ta postupně podlehla jeho svádění. Její bývalý milenec se však o vztahu krále s dívkou dozvěděl a začal žárlit. Dívku sledoval a zabil. Když král přijel a spatřil, co se stalo, vyzval mládence na souboj a zabil ho. Na památku jejich smrti stojí dodnes na onom místě kaplička.

Křížový kámen

Kdysi zavalil točnického mlynáře veliký kámen. Na památku na ono místo kdosi umístil litinový křížek. Říká se, že kdo se v poledne u kamene pomodlí, dostane znamení. Spatří-li babku s klestím, věští to smrtku. Bílá paní zas prý předpovídá úmrtí v rodině. Jednou meškaly poblíž kamene dva milenci. Chystali se domů, ale najednou spatřili bílou paní. Dívka měla špatnou předtuchu a rychle pospíchala domů. Už z dálky viděla pohřební průvod. Nebožtíkem byl její otec.

4.5. Zajímavosti

Filmy natočené na Točnicku

Kytice (2000)

Zapomenuté království (produkce USA, 2000)

Mlhy Avalonu (USA, Německo, Česko, 2001)

Bathory (2008)

Jménem krále (2008)

Seriál natočený na Točnicku

Bílá maska (zatím nerealizovaný, 1989)

5. Křivoklát

Hrad Křivoklát patří mezi nejznámější české památky. Jedná se o jeden z nejstarších a nejvýznamnějších hradů v České republice. Gotický hrad je ukryt v hloubi lesů nad Rakovnickým potokem (dříve Rokyta), nedaleko jeho ústí do Berounky.

5.1. Všeobecné informace

Poloha

Okres Rakovník, Středočeský kraj

Majitel

Státní hrad je v majetku České republiky, ve správě Národního památkového ústavu — územního odborného pracoviště středních Čech v Praze.

Otevírací doba

Datum	Den	Čas
11.1. - 26.3.	denně (mimo SO a NE)	10-15 hodin
28.3. - 30.4.	denně (mimo PO)	09-16 hodin
1.5. - 31.5.	denně (mimo PO)	09-17 hodin
1.6. - 30.6.	denně (mimo PO)	09-17 hodin
1.7. - 31.8.	denně (mimo PO)	09-18 hodin
1.9. - 30.9.	denně (mimo PO)	09-17 hodin
1.10. - 31.10.	denně (mimo PO)	10-16 hodin
1.11. - 30.11.	SO, NE, svátky	10-15 hodin
1.12. - 31.12.	SO, NE, svátky	10-15 hodin

Kontakt

Adresa:

Správa státního hradu Křivoklátu

Křivoklát 47, 270 23 Křivoklát

Telefon:

+420 313 558 440.....*správa*

+420 313 558 440.....*rezervace, pokladna*

+420 313 559 165.....*fax*

e-mail:

krivoklat@stc.npu.cz

Internetové stránky:

www.krivoklat.cz

Vedoucí odboru správy (kastelán)

Luděk Frencl, frencl@stc.npu.cz

5.2. Prohlídky

Prohlídkové okruhy

I. prohlídková trasa - Interiéry hradních paláců

- Základní prohlídková trasa, zahrnující horní nádvoří a většinu interiérů horního hradu. Navštívíme místnost odjakživa nazývanou Stříbrnice, samozřejmě srdce Křivoklátu — hradní kapli, sály rytířský a velký královský, Furstenberskou knihovnu a obrazárnu a hradní muzeum. Na závěr nás průvodce zavede do hradních sklepů, užívaných nejčastěji jako vězení, a do přízemí Velké věže - do hladomorny.
- Seznámíme se nejen s historií hradu a českých zemí od středověku až po dvacáté století, ale také s vývojem uměleckých slohů u nás, především pak od románského slohu přes ranou gotiku až po pozdní gotiku Vladislavskou.

II. prohlídková trasa - Expozice lovectví, Velká věž a ochozy

- Výběrová prohlídková trasa. Odhalíme důmyslně propracovaný středověký fortifikační systém, tedy jižní hradbu horního hradu, východní hradební bříť, "pruhovanou" baštu a křivoklátský donjon, tedy obrannou a obytnou velkou věž (první, druhé a třetí patro).
- Trasa je fyzicky náročnější, v jejím průběhu zdoláme přes tři sta schodů!

III. prohlídková trasa - Celým hradem

IV. prohlídková trasa - Cesta královskou historií

Vycházkové okruhy kolem hradu Křivokláta

K nejkrásnějším vyhlídkám na hrad Křivoklát a nejzajímavějším místům v okolí hradu nás z rozcestí pod Velkou věží zavedou čtyři vycházkové okruhy v délce 3-8 km: vycházkový okruh Sokolí (3 km - vyhlídka na hrad Křivoklát od pomníku knížete Karla Egona II. Fürstenberka, vyhlídka do údolí řeky Berounky od altánu Paraplíčko), Leontýnina cesta (8 km - vyhlídka do údolí řeky Berounky od altánu Gloriet, kaple sv. Eustacha - poutní místo křivoklátských myslivců), Královská pěšina (3 km neobvyklé pohledy na hrad - díky velkým výškovým rozdílům na trase uvidíte Křivoklát vysoko nad sebou i téměř z ptačí perspektivy) a Bednářská stezka (4 km) s neobvyklými výhledy na severní stranu hradu.

Sezóny:

„MODRÁ SEZÓNA“ 11.1.- 26.3. 2010

- otevřen 1. prohlídkový okruh – Interiéry hradních paláců, pro objednané skupiny každý všední den
- výklad i v anglickém a ruském jazyce

„ZELENÁ SEZÓNA“ 27.3.-30.6. a 1.9.-31.12. 2010

- otevřen 1. prohlídkový okruh – „Interiéry hradních paláců“, a 4. prohlídkový okruh – „Cesta královskou historií“
- otevřen 2. prohlídkový okruh – „Velká věž, hradební systém a expozice lovectví“ a 3. prohlídkový okruh – „Celým hradem“ (od 10.4. do 31.10.2010)
- prohlídky minimálně každou celou hodinu denně kromě pondělí
- o některých sobotách a nedělích probíhají speciální kostýmované prohlídky a doprovodný program
- na dolním nádvoří jsou prakticky denně otevřeny řemeslnické dílny, krčma a čajovna

„ČERVENÁ SEZÓNA“ 1.7.-31.8. 2010

- otevřeny všechny prohlídkové okruhy denně kromě pondělí
- prohlídky minimálně každých 30 minut
- po oba měsíce bohatý kulturní program, o SO, NE a svátcích kostýmované prohlídky, celodenní program na dolním nádvoří, vystoupení kata s sokolníky
- večerní koncerty a divadelní představení, speciální noční prohlídky, bohatý doprovodný program
- na dolním nádvoří denně otevřeny řemeslnické dílny, krčma a čajovna

Vstupné:

Provoz v hlavní sezoně 27.3. – 31.12.2010

Návštěvní okruh (s průvodcem)	Výklad		
	plné/Kč/osoba	snížené/Kč/os.	rodinné
I. okruh - interiéry hradních paláců	100	70	260
II. okruh - Velká věž, hradební systém, lovectví	80	60	210
III. okruh - Celým hradem	150	100	-
IV. okruh - Cesta královskou historií	80	50	-

Návštěvní okruh (s průvodcem)	Výklad s příplatkem za cizojazyčný výklad		
	plné/Kč/osoba	snížené/Kč/os.	rodinné
I. Okruh - Interiéry hradních paláců	150	105	-
II. Okruh - Velká věž, hradební systém, lovectví	120	85	-
III. Okruh - Celým hradem	200	150	-
IV. Okruh - Cesta královskou historií	120	80	-

Provoz v zimní sezoně 11.1. – 26.3. 2010

Návštěvní okruh (s průvodcem)	Výklad		
	plné/Kč/osoba	snížené/Kč/os.	rodinné
I. okruh - Interiéry hradních paláců	150	120	390

Návštěvní okruh (s průvodcem)	Výklad s příplatkem za cizojazyčný výklad		
	plné/Kč/osoba	snížené/Kč/os.	rodinné
I. okruh - Interiéry hradních paláců	200	155	-

Zdarma

Děti do 6 let mimo organizované skupiny	vstup dětem do 3 let nedoporučeno vzhledem k délce prohlídky
TP, ZTP, ZTP/P - děti, studenti, průvodce	po předložení průkazu
Pracovníci NPU	po předložení průkazu (max. +3 rodinní příslušníci)
Vedoucí předem objednaných hromadných skupin v počtu nad 20 platících návštěvníků	platí pro jednu osobu v rámci skupiny
Novináři	na základě předchozí akreditace na správě památkového objektu (pracovní návštěva)

Slevy:

- jsou poskytovány na základě předložení průkazu: dětem od 6 do 15 let, studentům od 15 do 26 let, seniorům po dovršení 65 let věku, držitelům průkazu ZTP/P-dospělí, ZTP-dospělí, držitelé průkazu FOD a členům ČSOP.

5.3. Historie

Křivoklát je znám již od roku 1109, kdy měl podobu knížecího loveckého dřevěného hrádku. Archeologický průzkum však ukázal, že se původní křivoklátské hradiště nacházelo na jiném místě, avšak doposud se toto místo nepodařilo nalézt. Hrad nechal vystavět kníže Vladislav. Od té doby se stal oblíbeným místem panovníků nejen pro lovecké radovánky, ale také pro odpočinek a vyřizování státních záležitostí.

Na dnešním místě byl královský hrad založen kolem roku 1230 buď koncem vlády Přemysla Otakara I. nebo na počátku vlády jeho syna Václava I. Úřad královského lovčího sem byl přesunut z nevyhovujícího dvorce Zbečna. Křivoklát i jeho okolí rád navštěvoval Václav I. a vykonal zde i první přestavbu. V nedokončené dostavbě pokračoval další dědic z rodu Přemyslovců Přemysl Otakar II. Za jeho vlády hrad nabyl velkého významu.

Za vlády Přemysla Otakara II. a jeho syna Václava II. vznikl rozsáhlý gotický kamenný hrad.

Dětství zde prožíval Karel IV., vnuk Václava II. a syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny. Následník trůnu byl na Křivoklátě držen v domácím vězení po dobu čtyř let na příkaz svého otce. Vydal tu i řadu listin (za zmínku stojí především zákoník

Majestas Carolina). V pozdějších dobách na hradě ubytoval svou první manželku Blanku z Valois.

Hrad upravoval a dostavoval také syn Karla IV. Václav IV. Za jeho vlády sem přicházela i cizí poselstva. Křivoklát si velice oblíbil, trávil hodně času lovem v královských lesích a hledal tu azyl v neklidných dobách sporů s odbojnou českou šlechtou. V posledních desetiletích 14. století přistoupil k náročné přestavbě.

18. 3. 1422 postihl Křivoklát katastrofální požár. Poté byl hrad dobýván střídavě husitskými a katolickými vojsky, což mělo na hrad negativní dopady. Některé části zůstaly v troskách a ostatní byly jen nouzově opravovány.

Dalším majitelem hradu se stal Vladislav Jagellonský (od roku 1471 Vladislav II.). Křivoklát si oblíbil na první pohled. Proto zde můžeme zahlédnout několikrát Vladislavův znak W. Za jeho vlády, na přelomu 15. a 16. století, zde proběhla význačná pozdně gotická přestavba pod vedením dvorních stavitelů Hanuše Spiesse a Benedikta Rejta. Po této přestavbě nabyl hrad konečné podoby, která učinila z hradu jednu z nejvelkolepějších panovnických rezidencí střední Evropy své doby. V této době byli ve sklepních prostorách uvězněni tři kutnohorští havíři, kteří se postavili proti rozmařilosti pánů.

V době vlády Habsburků křivoklátská sláva prakticky skončila. Hrad byl využíván spíše jako státní vězení. Byl zde vězněn například Jan Augusta, první biskup Jednoty bratrské či anglický dobrodruh a alchymista Edward Kelley. Koncem 16. století zachvátil hrad menší požár.

Těžkou pohromu přinesl další ničující požár v roce 1643. Po vyhoření byly provedeny opravy jen v nejnutnějším rozsahu.

V roce 1655 byl Křivoklát zastaven Schwarzenberkům a roku 1685 prodán Valdštejnům. Rod Valdštejnů měl hrad v držení do roku 1733, kdy sňatkem přešel do držení Furstenberků. Ti nařídili rekonstrukci hradu do původní podoby a zřídili zde prosperující pivovar. V roce 1826 hrad opět vyhořel.

Od roku 1850 až do roku 1923, i přesto, že se 17. června 1876 zřítilo několik komnat, proběhly na hradu rozsáhlé stavební operace. Na rekonstrukci se podíleli známí

architekti (od J.C. Wytteka, přes Josefa Rockera až po Kamila Hilberta a jeho následovníky ve dvacátém století).

5.4. Pověst

Engelender (Angličan)

Jednoho dne přijel ke dvoru císaře Rudolfa II. alchymista Eduard Kelley. Jelikož měl císař s alchymisty špatné zkušenosti, poněvadž se ho pokaždé pokusili okrást, rozhodl se nejprve recepty Eduarda Kelleyho vyzkoušet. Alchymista ochotně souhlasil a ihned nechal přinést do místnosti velkou bednu. Když ji donesli na místo, otevřel ji a poodstoupil stranou. Císař pečlivě prohlédl každou věc, která se nacházela v truhle. Alchymista namíchal potřebné látky do kelímku a roztavil ji na ohni. Poté pokynul všem opustit místo, aby mohl vzývat pomocné duchy, aby provedli přeměnu látky na zlato. Císař s družinou opustili místnost, kterou pečlivě uzamkl a zapečetil. Po hodině se vrátil a otevřel kelímek. V kelímku opravdu bylo zlato. Císař byl velice nadšený, protože konečně došel výsledku dlouholetého snažení a nemalých peněžních obětí a pasoval Kelleyho na "zlatého" rytíře. Císař se těšil, že se z jeho alchymistické dílny pohrne kýžené zlato. Ne však na dlouho. Jeden z dvořanů vypátral tajemství, jak Kelley oklamal císaře. Bedna, kterou sluhové přinesli do místnosti před císaře, měla dvojité dno. Na dně bedny byl ukryt Kellyho bratr, který ve správný čas vylezl ze svého úkrytu a vysypal do kelímku zlaté piliny. Než se císař vrátil, bratr se opět vrátil na původní místo. Císař stále čekal na zlatý proud, ale alchymista se pořád dokola vymlouval na to, že duchové ještě nejsou k službám.

Kelley zatím oslňoval císaře různými kousky a pokusy, které se naučil od slavného alchymisty doktora Dee. Ani doktor Dee, tím méně pak pověřivý císař, nepoznal, že je Eduard Kelley podvodník, který byl pro podvody potrestán ve své vlasti uříznutím ucha. Nechal si narůst dlouhé vlasy a skryl jimi toto znamení hanby. Poté, co byl jmenován "zlatým" rytířem, nesmírně zpychl. Jeden z dvořanů ho v hádce nazval podvodníkem a jako důkaz mu odhrnul vlasy. Kelly v tu chvíli vytasil kord a zabil ho.

Za zabití dvořana byl zajat a císaři se doneslo, co bylo tajně o jeho podvodných skutcích vyprávěno. Císař se rozhněval a dal ho zavést na Křivoklát a vsadit do věže Huderky.

Ve vězení měl pobýt do té doby, dokud neprozradí tajemství výroby zlata, elixíru života a kamene mudrců, jež sliboval císaři.

V Huderce usilovně přemýšlel, jak se dostat ven. V nestřežené chvíli splétal provaz z vláken a různých látek. Když byl provaz dost dlouhý, upevnil ho za tmy na okenní mříž a spustil se dolů.

Odvážný pokus se ovšem nezdařil. Provaz se přetrhl a alchymista se zřítíl do hloubky, dopadl na skálu a zlomil si nohu. Byl dopaden, nohu mu odňali a nahradili dřevěnou. Usoudili, že toto je pro něj dostatečný trest a propustili ho na svobodu. Kelley se potloukal nějaký čas po Čechách, ale brzy byl pro podvody opět uvězněn, tentokrát v Mostě. Kelley se znovu pokusil o útěk, ale setkal se s nezdarem. V zoufalosti požil jed a ukončil tak sám svůj život.

Slavičí stezka

Na hradě Křivoklát pobýval nějakou dobu i markrabě Karel, pozdější císař Karel IV., se svojí první manželkou Blankou z Valois. Karel nešel na hrad z vlastní vůle, ale poslal ho tam jeho otec Jan Lucemburský. Otcí se donesli nepravdivé zvěsti o tom, že Karel pomýšlí na svržení krále z trůnu a sám chce obsadit jeho místo. V obavách o své místo ho nechal poslat na Křivoklát.

Na hradě se velice stýskalo jak Karlovi, tak jeho manželce Blance. Blance se 13. května 1335 narodila dcera Markéta. Markrabě, na její rozptýlení a rozveselení, kupoval od číhařů ptáky a zvláště slavíky, aby zpívali jeho mladé choti pod okny. Jelikož se na hradě cítil jako vězeň, nezavíral ptáky do klecí, ale nechal je poletovat v křovinách. Už jako císař Karel IV. rozkázal svým křivoklátským poddaným, aby se o stejné rozptýlení postarali každé královně, která by na Křivoklátě porodila dítě. Této počtě se dostalo už jen jedné ženě, krásné Filipíně Welterové. Blanka ráda vycházela postranní bránou na stráň, která vedla dolů k potoku. Slavíci ji provázeli líbezným zpěvem, proto je tato stezka nazvána "slavičí".

Zrádný Stanimír

Je to příběh z doby zhoubných bojů a sporů Přemyslovců o český trůn, z nichž těžil císař Fridrich Barbarossa i němečtí rytíři, kteří počali osazovat české hrady. V těch dobách rozvratu vetřel se úlisně v přízeň Čechů zrádný Stanimír.

"Srdce mne bolí," mluvil k zemanům, „když vidím, jak se v zemi šíří moc vašich nepřátel“. „Nezvolíte-li si knížete, který by se ujal pevnou rukou vlády a Němce ze země zapudil, pak místo vás i potomků vašich budou vbrzku v celé zemi Němci bydlet“. Líbila se Čechům jeho řeč i zvolili ho sobě za knížete. Když se dostal k moci, odkryl Stanimír své úmysly a pravý opak svých slibů počal plnit. Obklopil se německými pány a nad samou Prahou ustanovil Němce purkrabím. Tu sešli se zemané k tajnému sněmu na hradě Křivoklátě. Snesli žaloby na knížete a rozhodli se, že ho svrhnu z knížecího stolce a povolají k vládě Fridricha, jemuž po právu měla náležet vláda v zemi. Fridrich přišel na Křivoklát, ujal se tu vlády a vzkázal Stanimírovi: „Neprávem jsi dosedl na knížecí stolec. Po právu měl bych tě na hrdle ztrestat. Však jestliže ustoupíš dobrovolně a pokutu ve stříbře mi složíš, nechci tebe pro tvůj skutek dále soudit!“ Stanimír k sobě povolal svoje přívržence, aby se s nimi poradil, jak by Fridricha oklamali. „Vlákáme Čechy do léčky“, pravil k Němcům jejich jazykem. „Uvítáme je beze zbraně a začneme s nimi jednat. Ale jakmile řeknu: Proměňte se! - chopíte se brnění a zbraní, připravených ve vedlejší komnatě, a nevzdají-li se nám, pobijeme je i s Fridrichem“. Slyšel tu radu jeden ze služebníků, který rozuměl německé řeči, a pospíšil na Křivoklát, aby tu Fridricha a české zemany před Stanimírem varoval. Zemané, jdouce k Stanimírovi, řádně se připravili na uvítání, které jim Němci chystali. Pod sukně a kabátce oblékli brnění a skryli svoje zbraně. A když Stanimír uprostřed jednání zvolal: „Proměňte se!“ - tu zemané tasili ukryté zbraně a vzkřikli rozhořčeně: „Sami vás proměníme, červených sukní z vás nakrájíme!“ Pobili Němce i Stanimíra a prohlásili za knížete Fridricha.

5.5. Zajímavosti

Filmy natočené na Křivoklátu

- Pozdní máj (1934)

- Z mého života (1955)
- Dalibor (1956)
- Slasti otce vlasti (1969)
- Noc na Karlštejně (1973)
- Honza málem králem (1976)
- Jak se budí princezny (1977)
- Třetí princ (1982)
- Tři veteráni (1983)
- Kletba bratří Grimmů (2005)
- Anděl Páně (2005)
- Bathory (2006)
- Wanted (2008)

V desítkách filmů jsou ukázány různé kouty hradu Křivoklát: nejvíce horní nádvoří (Honza málem králem, Noc na Karlštejně, Třetí princ, Tři veteráni a další), dále pak Královský sál a kaple (Kletba bratří Grimmů, Wanted), ale také Rytířský sál (Třetí princ), dolní nádvoří (Anděl Páně, Noc na Karlštejně) nebo cimbuří (Jak se budí princezny).

Literatura

Kosmova Kronika česká (počátek 12. století)

Křivoklad (1834)

Kat (Karel Hynek Mácha, nedokončený román)

Motiv Křivoklátu (Jaroslav Vrchlický, báseň 1883)

Křivoklát (E. B. Kaizla, báseň 1858)

Věžeň na Křivoklátě (Josef Svátek, historický román 1871)

Románová trilogie Aloise Jiráska (1891)

a další

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo seznámit čtenáře s vybranými hrady a zámky Středočeského kraje.

U jednotlivých objektů byla věnována pozornost především bohaté historii, která zahrnuje nejen majitele v časové linii od prvního až k současnému, ale je zmíněna i otázka přestaveb, jež měly zásadní vliv na dnešní podobu. Součástí práce jsou také zajímavé pověsti, které se vztahují k vybraným objektům a při kterých mnohdy běhá mráz po zádech. V práci jsou uvedeny podrobné informace o prohlídkových okruzích, ceny vstupného rozdělené podle jednotlivých okruhů a v neposlední řadě všeobecné informace zahrnující polohu objektu, otvírací dobu a kontakty.

Hrady Kokořín, Křivoklát, Točnick a zámky Dobříš a Konopiště jsem si vybrala, protože mě v minulosti nejvíce zaujaly. Všechny jsem navštívila několikrát, což mi velice pomohlo při zpracovávání informací. Podklady jsem sehnala, jak z tištěných materiálů, knih a novin, tak z příslušných internetových stránek.

Zámek Konopiště patří mezi nejnavštěvovanější zámky v České republice a to nejen díky jeho rozmanité historii, ale také díky následníkovi trůnu Františku Ferdinandovi d'Este. František Ferdinand se zasloužil nejen o přebudování zámku, ale i o renovaci interiérů, výstavbu hospodářských budov, skleníků, anglických parků a vybudování překrásné Růžové zahrady, na jejíž návštěvu žádný turista po prohlídce zámku nezapomene.

Zámek Dobříš je krásné rokokové sídlo postavené podle projektu pařížského architekta Julius Roberta de Cotte a dekorátéra Giovanniho Niccola Seryandaniho. Jelikož se jedná o zámek až z 2. poloviny 17. století, vystřídali se na něm pouze dva panovnické rody. Důležitým historickým mezníkem se stal rok 1942, kdy zámek vyvlastnili nacisté a sloužil jako sídlo říšského protektora a od roku 1945 až do roku 1990 jako Dům spisovatelů. Návštěva zámků láká nejen milovníky historie, ale také obdivovatele přírody. Zámek totiž obklopuje rozsáhlý Francouzský park, který se může chlubit sochařskou výzdobou I. Platzera. Francouzský park je považován za jeden z nejčistších příkladů francouzské zahrady u nás.

Hrad Kokořín během své historie vystřídal mnoho majitelů. Od roku 1544 začal chátrat a usadili se na něm loupežníci. Když se je podařilo vypudit, dočkal se hrad obnovy a stal se opět panským sídlem. Po třicetileté válce ale bohužel nesměl být z nařízení císaře udržován, což opět vedlo k jeho chátrání. Rozsáhlá rekonstrukce proběhla až v roce 1911. Nešlo pouze o obnovu hradu, ale i o vystavění novotvarů. Hrad je tak spíš obrazem romantických představ 19. století o středověku než autentickou památkou.

Hrad Točnick nechal postavit Václav IV. v letech 1395 – 1400 v blízkosti hradu Žebrák. Tyto dva hrady dnes tvoří nejznámější souhradí v České republice. Během historické časové linie se na Točnicku střídala období renesančních úprav a chátrání. V roce 1923 přešel do majetku Klubu československých turistů, kteří zde provedli zabezpečovací práce. V roce 1952 se stal majetkem státu, který ho staticky zajistil, díky tomu je dnes pro turisty přístupný.

Gotický hrad Křivoklát patří mezi nejznámější a nejvýznamnější hrady České republiky. Hrad si velice oblíbil rod Přemyslovců a zajímavé je, že Karel IV. zde vydával řadu listin (například zákoník Majestas Carolina). Křivoklát několikrát vyhořel. Poprvé v roce 1422. Hrad nechal poté přestavět Vladislav Jagelonský, kterému se podařilo udělat z něj jednu z nejvelkolepějších panovnických rezidencí střední Evropy té doby. V době vlády Habsburků křivoklátská sláva prakticky skončila a z hradu se stalo státní vězení. Na konci 16. a 17. století zachvátil hrad další požár. Po roce 1733 nařídil rod Furstenberků rekonstrukci do původní podoby, což opět zničil požár v roce 1826. Milovníci hradu se ovšem nenechali odradit a v letech 1850-1923 se uskutečnili rozsáhlé stavební operace.

Při zpracování jsem se dozvěděla mnoho zajímavých a důležitých poznatků.

V příloze se nachází několik fotografií interiérů a exteriérů hradů a zámků, které byly převzaty především z oficiálních internetových stránek.

Резюме

Целью моей диссертации было ознакомить читателя с широким выбором замков и крепостей, которые находятся в Центральном регионе страны.

У каждого объекта было уделено особое внимание богатой истории, которая включает не только первого владельца, но и всех владельцев по настоящее время. Также упоминается вопрос реконструкций, которые оказали значительное влияние на сегодняшнюю форму объектов. Частью этой работы интересные повести, после которых бегают морозы по коже. Работа содержит подробную информацию об экскурсии, ценах на билеты и не в последнюю очередь общую информацию, включая местоположение здания, времена работы и контакты.

Крепости Кокорин, Кршивоклат, Точник, замки Добржиш и Конопеште я выбрала, потому что они меня в прошлом очень впечатлили. Все эти крепости и замки я посетила несколько раз. Это мне очень помогло в обработке информации, которую я получила из напечатанных материалов, книг, газет и соответствующих веб-сайтов.

Замок Конопеште является одним из самых посещаемых замков в Чешской Республике. Это не только из-за его богатой истории, но ведь и благодаря наследнику престола - Францу Фердинанду де Эсту. Францу Фердинанду приписывают восстановление замка, его внутренний ремонт, строительство хозяйственных зданий, теплиц, английских парков и не только. А прекрасный Розарий туристы, посещающие замок, никогда не забудут.

Замок Добржиш красивая резиденция в стиле рококо. Архитектором является Юлиус Роберта Котта, а декоратором Джованни Никколо Сержандани. Поскольку этот замок со второй половины 17-ого века, здесь успели поменяться только две королевские семьи. Важным историческим ориентиром был 1942 год, когда нацисты конфисковали замок, и он служил в качестве места пребывания имперского протектора, а с 1945 до 1990 года, как Дом писателей. Посетить замок хочется не только любителям истории, но и любителям природы. Замок окружен большим французским парком, который может похвастаться

скульптурами I. Платцера. Французский парк считается одним из самых чистых образцов французского сада в нашей стране.

Крепость Кокорин на протяжении своей истории последовало множество владельцев. С 1544 года её стан начал ухудшаться, и ко всему этому, на неё надели грабители. После выселения грабителей крепость дождалась обновления и снова стала особняком. Но после Тридцатилетней войны, по наказу императора, крепость нельзя было удерживать. Это снова привело к ее ухудшению. Обширной реконструкции крепость дождалась только в 1911 году. Это было не только восстановление крепости, но и строительство новообразований. Потому крепость является символом романтических образов 19-ого века средневековья, нежели аутентичным наследием.

Крепость Точник построил Вацлав IV. в 1395 – 1400 г. рядом с замком Нищий Жебрак. Этот комплекс двух крепостей самый известный в Чешской Республике. В исторической линии времени крепость Точник сопровождали периоды восстановлений ренессанса и периоды упадков. В 1923 году она перешла в собственность чехословацкого клуба туристов, которые здесь провели работы по обеспечению безопасности. В 1952 году она стала государственным имуществом, и была обеспечена в статике, Благодаря этому крепость в настоящее время открыта для туристов.

Готическая крепость Кршивоклат среди самых известных и важных крепостей в Чешской Республике. Крепость очень понравилась роду Пржемысловичей. Также интересно то, что Карл IV, опубликовывал здесь ряд документов (например, свод законов Маестас Каролина). Кршивоклат несколько раз сгорела. Впервые в 1422. Крепость была снова перестроена Владиславом Ягеллонским, который сумел сделать её одной из самых впечатляющих королевских резиденций центральной Европы в то время. Во время правления Габсбургов слава Кршивоклат практически закончилась, и крепость стала государственной тюрьмой. В конце 16-го и 17 века в крепости был еще один пожар. После 1733 года род Фрустенбергов приказал крепость реконструировать к её первоначальной форме, которая вновь уничтожена пожаром в 1826 году. Однако фоны крепости не

расстроились и с 1850 по 1923 годы были проведены обширные строительные работы.

При обработке этой работы я узнала много важного и интересного.

В приложении есть несколько фотографий с интерьером и экстерьером замков, которые были взяты в основном из официальных веб-сайтов.

Bibliografie

Tištěné zdroje:

- Brych, V.: *České hrady, zámky a tvrze*. Vyd. 1. Ottovo nakladatelství, Praha 2006, 851 s. ISBN 80-7360-406-X.
- Černý, B. - Einhorn, E.: *Hrady a zámky v srdci Čech*. Vyd. 1. Orbis, Praha 1968, 324 s.
- David, P. - Soukup, V.: *Za strašidly na hrady a zámky*. Vyd. 1. Ikar, Praha 2005, 232 s. ISBN 978-80-249-0908-0.
- Dvořáček, P.: *Hrady a zámky. Čechy, Morava, Slezsko: malá obrazová encyklopedie*. Vyd. 2. Olomouc 2001, 264 s. ISBN 80-238-7175-7.
- Dvořáček, P.: *Průvodce po hradech a zámcích*. Vyd. 1. Fontána; Atrium, Olomouc 2000, 248 s. ISBN 80-86179-48-6.
- Dvořáček, P.: *To nejzajímavější z českých hradů a zámků*. Vyd. 1. Rubico, Olomouc 2007, 197 s. ISBN 80-7346-071-8.
- Dvořák, P.: *Česká republika: hrady a zámky, historická města, kultura a příroda*. Vyd. 1. Shocart, České Budějovice 2002, 64 s. ISBN 80-86141-50-0.
- Galandauer, J. - Kusák, D.: *Konopiště*. Vyd. 1. Středočeské nakladatelství a knihkupectví, Praha 1988, ISBN 42-009-88.
- *Hrady a zámky Čech, Moravy a Slezska*. Vyd. 1. Altaje, Trutnov 1997, 432 s.
- *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Vyd. 1. Svoboda, Praha 1988. 221 s.
- Krumlowský, F.: *Krvavé příběhy z hradů a zámků*. Vyd. 1. Petrklíč, Praha 2008, 183 s. ISBN 978-80-7229-186-1.
- Mihola, R.: *Tajemství Konopiště*. Vyd. 1. Start, Benešov 2007, 103 s. ISBN 978-80-86231-43-3.

- Pavel, J.: *Pověsti českých hradů a zámků*. Vyd. 3. Melantrich, Praha 1995, 381 s. ISBN 978-80-86864-98-3.
- Pokorný, K.: *Hrad a chodba tajná*. Vyd. 1. BB art, Praha 2003, 181 s. ISBN 80-7341-033-8.
- Scheinpflugová, S. - Nováková, M.: *Hrady a zámky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku*. Vyd. 1. Olympia, Praha 1997, 196 s. ISBN 80-7033-874-1.
- Wagner, J.: *Hrady zámky a tvrze středních Čech*. Vyd. 1. Orbis, Praha 1974, 264 s.

Internetové zdroje:

<http://www.hrad-kokorin.cz/>

<http://www.krivoklat.cz/>

<http://www.tocnik.com/entry.php>

<http://www.zamekdobris.cz/>

<http://www.zamek-konopiste.cz/>

Všecké přílohy jsou převzaty z internetových stránek:

http://www.zamky-hrady.cz/1/img/konopiste_let2.jpg (1)

http://www.pis.cz/data/photogalery/big800/konopiste_letecky.JPG (2)

<http://botany.cz/foto/konopiste3.jpg> (3)

<http://static.panoramio.com/photosoriginal/5293728.jpg> (4)

http://www.pis.cz/data/photogalery/big800/konopiste_ruzovazahrada.JPG (5)

<http://www.zamek-konopiste.cz/fotogalerie/zamek-a-zamecky-park/interiery/> (6, 7, 8, 9)

<http://data.czechtourism.com/fotografie/2008-04/foto/2008-04-05-170844-pamatky-dobris.JPG> (10)

http://www.zamky-hrady.cz/1/img/dobris_let.jpg (11)

<http://ftp.czechtourism.com/133/premier/cz/cd/cz/memories/memo/041.htm> (12)

<http://www.pacifikem.cz/> (13)

<http://www.virtualczech.cz/vr/dobris1/static2.jpg> (14)

<http://www.zamekdobris.cz/fotogaleriecz> (15, 16, 17, 18)

<http://www.hrad-kokorin.cz/foto.html> (19, 20, 24, 25, 27)

<http://www.kudyznudy.cz/miranda2/export/sites/www.kudyznudy.cz/cs/regiony/stredni-cechy/stredni-cechy-polabi/foto/01-Hrad-Kokorin.jpg> (21)

www.rodinnevylety.cz/.../2007/06/kokorin.JPG (22)

http://www.rekreace.jannemec.com/tips/189_3.jpg (23)

<http://www.hrad-kokorin.cz/foto.html>

<http://vcervinka.superhosting.cz/kokorin/kokorin.htm> (26)

<http://www.hrad-kokorin.cz/foto.html>

<http://www.tocnik.com/?sec=tocnik&id=galerie> (28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36)

<http://www.skyservice.cz/UserFiles/File/trasy/N2-2-tocnik.jpg> (29)

<http://www.tocnik.com/?sec=tocnik&id=galerie>

<http://www.konepruske-jeskyne.cz/fotky/krivoklat.jpg> (37)

<http://www.krivoklat.cz/fotogalerie/soucasnost> (38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45)

DOKUMENTÁRNÍ PŘÍLOHY

Seznam příloh

- 1) Zámek Konopiště
- 2) Konopiště – letecký snímek
- 3) Konopiště – zámecký park
- 4) Konopiště – park
- 5) Konopiště – Růžová zahrada
- 6) Konopiště – herna dětí
- 7) Konopiště – ložnice císaře Viléma II.
- 8) Konopiště – Muzeum sv. Jiří
- 9) Konopiště – zámecká kaple
- 10) Zámek Dobříš
- 11) Dobříš – letecký snímek
- 12) Dobříš – Francouzský park
- 13) Dobříš – zámecký park
- 14) Dobříš – zámek a zahrady
- 15) Dobříš – ložnice 1
- 16) Dobříš – ložnice 2
- 17) Dobříš – knihovna
- 18) Dobříš – Muzeum motocyklů
- 19) Kokořín – model hradu
- 20) Kokořín – letecký snímek
- 21) Kokořín – vstupní brána
- 22) Kokořín – pohled z nádvoří
- 23) Kokořín – okolí
- 24) Kokořín – vstupní brána
- 25) Kokořín – dětský pokoj
- 26) Kokořín – kopule
- 27) Kokořín – místnost
- 28) Hrad Točnick
- 29) Točnick – letecký snímek

- 30) Točník – hlavní vstup
- 31) Točník – hlavní nádvoří s Purkrabským (Velkým) palácem
- 32) Točník – přístupový most do hradu
- 33) Točník – komnaty krále
- 34) Točník – konírny
- 35) Točník – kaple sv. Bartoloměje
- 36) Točník – přízemí Královského paláce
- 37) Hrad Křivoklát
- 38) Křivoklát – letecký snímek
- 39) Křivoklát – brána do horního hradu
- 40) Křivoklát – věž Huderka
- 41) Křivoklát – pohled z horního nádvoří na Velkou věž
- 42) Křivoklát – královský sál
- 43) Křivoklát – lovecký vůz císaře Karla IV.
- 44) Křivoklát – Furstenberská obrazárna
- 45) Křivoklát – oltář v hradní kapli

1) Zámek Konopiště

2) Konopiště – letecký snímek

3) Konopiště – zámecký park

4) Konopiště – park

5) Konopiště – Růžová zahrada

6) Konopiště - herna dětí

7) Konopiště - ložnice císaře Viléma II.

8) Konopiště - Muzeum sv. Jiří

9) Konopiště - zámecká kaple

10) Zámek Dobříš

11) Dobříš – letecký snímek

12) Dobříš - Francouzský park

13) Dobříš – zámecký park

14) Dobříš – zámek a zahrady

15) Dobříš – ložnice 1

16) Dobříš – ložnice 2

17) Dobříš – knihovna

18) Dobříš – Muzeum motocyklů

19) Kokořín – model hradu

20) Kokořín – letecký snímek

21) Kokořín – vstupní brána

22) Kokořín – pohled z nádvoří

23) Kokořín – okolí

24) Kokořín – vstupní hala

25) Kokořín – dětský pokoj

26) Kokořín – kopule

27) Kokořín – místnost

28) hrad Točník

29) Točník – letecký snímek

30) Točník – hlavní vstup

31) Točník – hlavní nádvoří s Purkrabským (Velkým) palácem

32) Točník – přístupový most do hradu

33) Točník – komnaty krále

34) Točník – konírny

35) Točník – kaple sv. Bartoloměje

36) Točník – přízemí Královského paláce

37) Hrad Křivoklát

38) Křivoklát – letecký snímek

39) Křivoklát – brána do horního hradu

40) Křivoklát – věž Huderka

41) Křivoklát – pohled z horního nádvoří na Velkou věž

42) Křivoklát – královský sál

43) Křivoklát – lovecký vůz císaře Karla IV.

44) Křivoklát – Furstenberská obrazárna

45) Křivoklát – oltář v hradní kapli

